

DRAUGAS

121

AS LAIKRASTIS PASVĖSTAS AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ REIKALAMS

WILKES-BARRE, PA., LAPKRIČIO (NOV.) 4 D. 1909 M.

No. 16.

CLASS MATTER AUGUST 21st, 1909, AT THE POST OFFICE AT WILKES-BARRE, PA., UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1897

**ADRESAI CENTRO VYRIAUSYBĖS SUSIV. LIET.
RYMO-KAT. AMERIKOJE:**

KUN. S. PAUTIENIUS prezidentas
P. O. Girardville, Pa.
JONAS RIKTERAITIS vice-prez.,
67 James St., Waterbury, Conn.
KAZYS KRUSINSKAS sekretorius,
324 South 1st. St. Brooklyn, N. Y.
GABRYS LAIBINIS, izdininkas,
P. O. Box 135 Duryea, Pa.

Globėjai kasos:

JONAS VIERAITIS,
107 So. Harding St., Worcester, Mass.
KAZYS VAŠKEVYČIA,
186 Jefferson St., Newark, N. J.
KUN. V. VIZGIRDA knygius,
190 So. Meade St., Wilkes-Barre, Pa.
KUN. V. STAKNEVIČIA dvasiškas vadovas,
207 Adams St., Newark, N. J.

Tautietei! Jei reikia Tau statyti nauji namai, ar taisyti seni, tai žinok, kad tatai atliks kuogeriausiai kontrakterius **MIKAS SLAPIKEVIČIUS**, New Philadelphia Pa.

OFFICE NEW PHONE 37. RESIDENCE 1100.
LIETUVIŲ ADVOKATAS
JONAS S. LOPATTO.
47-48-49 Bennett Building, Wilkes-Barre, Pa.

FABIOLĖ,

Garsi kardinolo Wisemano apysaka. Vertė Vytautas Kaina 1 doleris. Imantiems daugiau, kaip vieną egzempliorių, nuleidžiamas didelis nuošimtis.

Gaunama pas:

REV. V. VARNAGIRIS,
312 S. 4th St., BROOKLYN, N. Y.

NAUJA KNYGA

Biblija arba šv. Raštas
išleistas

KUN. S. PAUTIENIAUS.

Tik vienas šitas šventaraštis yra katalikiškas.

Kaštuoja \$2.00 ir 15c. persiuntimui

Adresas: **REV. S. PAUTIENIUS,**
GIRARDVILLE, PA.

MOKYKIMŲ PATIS.

Gramatika angliškos kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta) \$1.00.

Vaikų draugas arba kaip mokytis skaityti ir rašyti be mokytojo 15c.

Naujas Budas mokytis rašyti be mokytojo 10c.

Aritmetika mokytis rokurdu be mokytojo su paveikslais (apdaryta) 35c. Pinigus siųskit per Money Order po šiuo adresu: **P. MIKOLAINIS,**

Box 62 NEW YORK CITY.

Labai Gražus Škapleriai iš Lietuvos

Perkūpčiai pasiskubyt! Parduodu Šimtais ir Tuziniais. Kas atsisauks, tai nesigraudys

THOMAS KIZIEVICZ,

Box 167,

Minersville, Pa.

Naujas Telefonas 1005.

Senas Telefonas 659.

Dr. Albert Kaufmanas,

—: GYDYTOJAS IŠ LIETUVOS. :—

Specijistas visose ligose.

Gydo labiausiai užsienėjusias vyrų, moterų ir vaikų ligas. Galima susikalbėti lietuviškai, lenkiškai, rusiškai ir vokiškai. Yra daktaru keleto lietuvių ir lenku kuopu Turi mašiną, su kuria galima matyti ir pažinti ligas kune, kaip per stiklą, užtai ligos yra tikrai ir greitai ligydomos.

Priima nuo 8 iki 10 val. išryto, nuo 2 iki 4 popiet, nuo 7 iki 9 vakare.

51 N. Washington St., Wilkes-Barre, Pa.

“DRAUGO”

SPAUSTUVĖ

NAUJAUSIA, DIDŽIAUSIA IR

GERIAUSIA

GREITAI ATLIEKA

ĮVAIRIŲ ĮVAIRIAUSIUS DARBUS

SPAUDINA PIGIAI

**Konstitucijas, Plakatus,
Tikietus, Užkvietimus
i vestuves ir tt.**

RAIDĖS STATOMOS DIDELE—NAUJAUSIOJO
PATENTO—MAŠINA „LINOTYPE“.

Adresuokite:

“DRAUGAS,”

314 E. MARKET ST., WILKES-BARRE, PA.

DVIDEŠIMTI TREČIOJI NEDĖLIA PO SEKMINIŲ.

EVANGELIJA. — Mat. IX, 18 — 26. — Annomet Jezui bekalbant minioms, šitai priėjo vienas kunigaikštis, ir kloniojos jam tardamas. Viešpatie, mano dukte tik ką atsileido: bet eik, uždėk ant jos tavo ranką, o gyvęs.

Ir atsikėlęs Jezus, ėjo paskui jo ir jo mokintiniai.

O šit moterė, kuri sirgo kruvyne par dvyliką metų, priėjo iš užpakalio, ir palytėjo krašto jo rūbo.

Nes tarė pati savyje: Bytik palytėčiau jo rūbo, būsiu sveika.

O Jezus apsigręžęs ir paregėjęs ją, tarė: Dukte, turėk viltį: tavo tikėjimas išgydė tave. Ir yra išgydyta moterė nuo anos valandos.

O kad atėjo Jezus kunigaikščio namosna ir paregėjo klyksmą, ir žmones riksmą darančius.

Tarė: Atstokite: nes mergaitė nemirė, bet miega. Ir juokėsi iš jo.

O kad išvarė minią, įėjo, paėmė jos ranką, ir prisikėlė mergaitė.

Ir pasklydo šitas garsas po visą aną žemę.

LEKCIJA. — Fil. III, 17, IV, 3. — Bukite mano sekiotojais, broliai, o prisižiurėkite tiems, kurie taip vaikščioja, kaip turite mūsų pavyzdį. Nes daug jų vaikščioja, apie kuriuos tankiai jums sakiau (o dabar ir verkdamas sakau), neprietelius Kristaus kryžiaus; kurių pabaiška pražuvimas, kurių Dievu yra pilvas, ir kurių garbė yra jų užgėdinime, kurie myli žemiškus daiktus. O mūsų pagyvenimas yra danguose, iš kur laukiame ir Išganytojo, mūsų Viešpaties Jezaus Kristaus, kursai permains mūsų lėtą kuną ant prilyginimo kunui savo skaistumo, pagal galybės, per kurią taipogi gali paversti po savim visus daiktus. O taip, broliai mano mieliausieji ir labai geidžiamieji, mano linksmybe ir mano vainike; taip stovėkite Viešpatyje, mieliausieji. Evodijaus prašau ir Synticho meldžiu, idant manytų vienodai Viešpatyje. Taipogi meldžiu ir tavęs, mano tikras drauge, padėk toms, kurios su manim drauge varginosi Evangelijoje, su Klemensu ir kitais mano padėtojais, kurių vardai yra gyvybės knygoje.

IŠ LIETUVOS.

Garliava (Suvalkų gub.) Suvalkų Izdo Rumas (Kazennaja Plata) padavė teisman buvusįjį pirmosios Dumos atstovą Juozapą Grinių ir "Šaltinio" redaktorių kun. Juozapą Vailokaitį, pirmąjį už parašymą korespondencijos iš Garliavos, antrąjį už jos įdėjimą į 31 "Šaltinio" No. Toje korespon buvo parašyta, kad mokesčių inspektorius neteisingai uždėjęs mokesčius ant vartotojų draugijos "Viturys," dauiaus, negu kitoms sankrovoms, kad mokesčių vyrsnybė taip elgdamasi, mėlinant žmones meluoti, apgaudinėti ir vogti.

„Vien.“

Belmontas (Ežerėnų pav.) Maža Belmonto bažnyčikė, iš kanakokio seno murinio triobesio perdirpta, stovi grapo Plioterio sondo pakraštyje. Per atlaidus čionai susirenka daug svieto, taip kad minėtojo sondo visas atšalumas esti žmonių pilnas. Per Dievo Kuno atlaidus Belmonte įvyko didžiai negeistinas ir nemalonus atitikimas. Iš kanakokios priežasties du stačiatikiu bernu laike pamaldų pradėjo šukaudamu važinėti po minėtąjį žmonių pilną atšlaimą. Maldininkai, suerzinti tokiu nebutu ir keistu pasielgimu, pradėjo bernams mušimu grasinti, kuriuodu, kad kailį sveiką išvežus, kuogreičiausiai prasišalino, palikdamu dvarponio Šeėgliovito arklį rankose įpykusių žmonių. Keliatas drąsuoliu pradėjo stačiatikius mušti: supiaustė pakinktus, arklį nuvarė grapo kutėn, o ratelius į skeveldas sudaužė. Už tokį pasielgimą praeitoje savaitėje liko susodinta Zarasų kalėjiman 15 žmonių, kuriuos nurodė muštyrės kaltininkais.

„Vien.“

Pirmutinė rusų katalikų parapija ketinama įsteigti su valdžios žinia Peterburge. Klebonu tos parapijos yra kun. Aleksiejus Žerčaninovas, buvusis stačiatikių šventikas iš Žemojo Naugarado. Žerčaninovas turi 60 metų; keletą metų išbuvo Suždalio kalėjime už tatau, kad apsiškelbė kataliku. Dabar ministerija nebekliudo Žerčaninovui laikyti šv. Mišių ir kitų pamaldų. Galutinas parapijos patvirtinimas atidėtas esąs iki tam laikui, kad bus galutinai patvirtinti įstatai apie tikėjimolaisvę.

„Vien.“

Šiauliai. — Gubernijos dvaras netoli Šiaulių, kur prie ūkio prisiglandė ir pramonija: zlaus bravoras, didelis malūnas, garu varomas, špižiaus — geležies fabrika. Viso toturto savininkas grapas Zubovas. Darbininkai veik visi lietuviai. Kaip kitur Lietuvoje, taip ir čia maža tebuvo apšvietimo. Gr. Zubovas įsteigė mokyklą. Nesenai man teko ją aplankyti. Tai didelis kambarys, išbaldytas, šviesus, sienos apkabintas įvairiais gamtos paveikslais, keli dideli žemėlapiai, globus. Indaujoje tarp kitų knygų mačiau „Septynius senovės Lietuvos paveikslus“ Šatrijos Raganos, Baranauskio „Anykščių Šilėlių“, Polio Bero „Dievo galybę“ ir k.

Mokytojos dvi, abi lietuvės. Mokyklą lanko dvaro darbininkų vaikai. Mokoma lietuviškai ir rusiškai. Sąsiuvinis, plunksnas, knygas ir visus kitus mokslo įrankius grapas duoda veltui. Tėvams pasisieka apvilkus, apkamšius savo vaikus nuvesti juos mokyklon.

Atsylanymas mokykloje dvejopai man atsiliėpė. Iš vienos pusės, smagu regėti, kad randasi turtingų žmonių, kurie jaučia darbininkų apšvietimo reikalingumą; iš antros pusės, liūdna darosi, atsiminus mūsų lenkus-bajorus, neikiek neslūpiančius savo darbininkų apšvietimu.

„Vien.“

IŠ SVETUR.

VOKIETIJA.

Kątik atsilikusiuose rinkimuose Berlyne į landstagą (Prusų seimą) tapo išrinkti trys socialistas — tie patys, ką buvo išrinkti pernai, bet kurių rinkimų vyresnybė nepripažino.

Saksonijoje ir-gi atsiliko rinkimai į vietinį seimą, bet sulyg naujų įstatymų. Tapo išrinkta nemaža socialistų. Pirmame balsavime išrinkta 13 konservatīvų, 16 socialistų ir 4 liberalai. Antruose balsavimuose (lapkr. 2 d.) eis lenktynėmis 14 konservatīvų, 57 socialistai ir 27 liberalai. Sename seime konservatyvai turėjo 48 sėdynes, socialistai 1, o liberalai 31.

Tą pačią dieną Badene laimėjo ir-gi socialistai. Jie turės mažiausiai 10 sėdynių, kuomet sename seime turėjo tik tai tris.

Iš to nemažas džiaugsmas socialistams.

NORVEGIJA.

Norvegija buvo atidavusi savo rubežių klausimą nuspręsti Haagos tribunolui. Tribunolas atidavė Švedijai Grisbadarne salas, o Norvegijai pripažino Skjoette. Kituose atžvilgiuose tribunolas pripažino senus Švedijos rubežius.

RUSIJA.

Dunaa tapo atidaryta 23 d. spalnio. Kaip rodosi, jina nerodys jokių priešinybių Stolupinui, bet už tai turės daug nesmagumų su Finlandija. Mat Finlandijos seimas atsisakė duoti 8 milijonus rublių Rusijos kariumenės už laikymui, už ką caro valdžia susimanė atimti nuo jos Viborgo guberniją. Jau ten privaryta daugybė Rusijos kareivių. Finai persilpnė, kad galėtų pasipriešinti atvirai Rusijai. Menama, kad Rusija panaikins pamaži visiškai Finlandijos autonomiją.

TURKIJA.

Pasienyje, Serres apskrityje, kilo muštynės tarp turkų ir bulgarų kareivių. Mat turkų kareiviai buvo suėmę keturis bulgarus piemenis, o Bulgarijos kareiviai mėgino atimti juos nuo turkų.

GRAIKIJA.

Laivyno maištas nepasisekė. Minininka i (topediniai laivai) buvo pakilę maištą prieš karalių — bet, kitiems karės laivams ir tvirtapilėms ant salos Salaminės stojus už karalių, maištininkai pasidavė.

Karaliaus Jurgio įtekmė kasdien eina mažyn. Jis buvo net priverstas prašalinti iš armijos savo tris sunus. Šnekama, kad į vietą karaliaus Jurgio ėsiąs pašauktas Italijos kunigaikštis, Luigi Abruzzi.

KYNAI.

Pirmutiniai žingsniai prie suteikimo konstitucijos Kynams tapo pastatyti 14 d. spalnio, kuomet provincijų tarybos tapo sušauktos apsvarstyti geistinumą permaintyti valdymo formą ir išrinkti atstovus į viešpatijos įsteigiamąjį susirinkimą. Į seimus yra renkami tik tai ponai ir apšviesti žmonės, bet valdininkai juose negali dalyvauti.

DANIJA.

Pirmu sykiu istorijoje Danija susilaukė radikališkos ministerijos. Visi ministariai — ir ministerių pirmininkas Zahle — yra radikalai. Jų pirmutiniu darbu, apėmus valdžią, buvo panaikinimas visų titulų ir orderių, o patys jie išsivadėjo vardo "agštenybių" ir nustojo nešioti uniformas. Laukiama, kad Zahle's kabinetas patrauks buvusį ministerių pirmininką Christensen'ą ir kitus ministarius atsakomybėn už gynomą buvusio finansų ministerio Alberti'o, išaikvojusio keletą milijonų dolerių valstijos pinigų.

Garsus Abisinijos karalius Minelikas labai serga. Dienoje šito numerio išėjimo gal bus numiręs.

Leopoldas Sonnemann, įsteigėjas įtekmingo vokiečių dienraščio "Frankfurter Zeitung", numirė 30 d. pračio mėnesio.

JAPONIJA.

Spalnio 26 d. Harbino (Mandžiurijoje) geležinkelio stotyje tapo užmuštas didžiausias šių laikų Japonijos valstijos vyras, kunigaikštis Hirobumi Ito, vadinamas "Japonijos Bismarku." Nušovė jį korejietis "atkeršydamas už tėvynę," kaip pats sakėsi. Ito buvo pakelijuje susitikti su Rusijos finansų ministriu Kokoveevu. Ėjo apie sutartį Japonijos su Rusija apie Mandžiuriją. Ito savo misijos nepabaigė, ir jo kunas tapo parvežtas į Japoniją ir palaidotas su didžiausiomis apeigomis.

Kunigaikštis Ito savo pastangomis prijungė Koreą prie Japonijos, už ką Koreos patrijotų buvo baisiai nekenčiamas.

Visokios žinios.

Rabinas apsimainė pamokslais su pastorium.

Bostone atsiliko negirdėtas ligšiol dalykas. Pastorius George A. Gordon, New Old South Church protestonų bažnyčios pastorius, sakė pamokslą žydų maldnamyje Adath Israel, o to maldnamio rabinas Charles Fletcher sakė pamokslą pastoriaus bažnyčioje. Atsitiko tatau spalnio 30 d.

Tai kad pirmėiviai, tai pirmėiviai!

"Laisvas" kalėjimas uždarytas.

Thorberge (Šveicarijoje) buvo "laisvas" kalėjimas. Jo kaliniai buvo paleidžiami namo arba kur jie patys norėjo ant švenčių ir galėdavo sugrįžti kada jiems patiko. Dabar Berno parlamentas nutarė panaikinti tokį kalėjimą. Jo vieton bus pastatytas kalėjimas Witzwill'ėje, į kurį kaliniai bus perkelti iš Thorberg'o. Pasirodė, kad "laisvojo" kalėjimo metoda palengvindavo kaliniams išsiskirti nuo pebaudos.

Kalbėjo per daug jausliai: prasikaltėlis pabėgo.

Alabamos mieste Birminghame koks tai Moseley Mason tapo patrauktas teisman už valkiojimos. Jo advokatas taip gražiai kalbėjo apie neturtą, vargus ir kitokias valkatos bėdas, kad teisėjas, prisiekdintieji, šerifo padėjėjas ir kiti teismo valdininkai pradėjo žiurėti vien į advokatą, šluostydami gausiai bjančias iš akių ašaras.

Tuo tarpu valkata pasiėmė skribelę ir išėjo laukan, niekeno nepatėmytas. Pasigedo jo tikrai advokatu pabaičius kalbą. Bet prasikaltėlio nesurado nei dvasios.

Chicagos universitete yra koks tai J. W. Bolotin, gimimu iš Odesos, visai aklas. Bet jisai labai gerai mokinasi medicinos. Sakosi, jisai galįs parimti viską, ko kiti mokinasi. Kaip tai darosi, jis pats nesuprantas. Gelbstas jam "šestasai" kūno pajautimas.

Caras Italijoje.

Spalio 23 d. caras Mykalojus II tėvyko į Raceonigi, kur tapo sutiktas karaliaus Victor'o Emmanueliaus. Gėtvės buvo apstatytos kareiviais ir jokių priešginiaujančių demonstracijų neleista kelti. Gėtvės buvo išpuoštos ir triumfalinės arkos pastatytos skersai gatvių.

Spėjama, kad caro atsilankymas Italijoje (1-o pirmesnių atsilankymų Prancuzijoje ir Anglijoje) turi gilesnę politiskąją prasmę. Menama, kad Anglija ir Prancuzija nori pritraukti prie savęs Rusiją ir Italiją ir tokiu budu užbėgti už akių Vokietijos ir Austrijos pasikesinimams.

Patrick H. McCarren.

Spalio 23 d. šv. Katarinos ligonbutyje, Brooklyne, numirė senatorius Patriek H. McCarren, Brooklyno demokratų vadas, o 26 d. tapo iškilmingai palaidotas iš šv. Vineento a Paulo bažnyčios, prie kurios jisai priklausė. Laidotuvėse dalyvavo baisybė žmonių.

Nabašninkas gimė East Cambridge, Mass., iš neturtinųjų tėvų ir, budamas aštuonerių metų, atsikraustė su tėvais į Brooklyną. Ant politiskosios arenos išplaukė 1898 m., kuomet D. B. Hill buvo New Yorko demokratų valdovu. 1903 m. McCarren tapo Brooklyno demokratų galva vieton Hugh'o McLaughlin'o, valdusio Brooklyno demokratų išstisus 40 metų.

McCarren politikoje buvo labai drąsus ir beširdis.

Jisai nesidrovėdavo smarkiai pabausti neištikimus šalininkus, bet ištikiemsiems atmokėdavo gausiai.

Jo vardas tankiai būdavo rišamas su trustais ir kitokiomis godžiomis korporacijomis. Jisai paliko nemažą turto, kurio dalį paskyrė labdarybei. Buvo nevedęs ir gyvendavo paprastai viešnamiuose. Dabartinėje kompanijoje už New York'o majorą susirgo, bet po operacijos appendicitis'o neatsigriebė.

Darbininkai Pensylvanijoje.

Pensylvanijos pramonijos statistikos viršininkas John L. Roekey, praneša valdiškai, kad Pensylvanijos dirbtuvėse ir kasyklose dirba viso 498,763 darbininkai. Beveik pusė jų yra ateiviai iš svetur: 253,335 amerikiečiai ir 242,457 ateiviai. Negrų tikrai 2,971, iš jų 1,735 — minkštųjų anglių kasyklose.

Angliakasyklose didesnė dalis darbininkų — ateiviai. Minkštose anglyse 42,353 amerikiečiai, o 95,295 ateiviai; kietose — 45,827 amerikiečiai, o 89,165 ateiviai.

Taip tatau, angliakasyklų pramonijos ateitis yra ateivių rankose. Lietuviai, lenkai, slavokai, rusinai, slovencai, o pastaru laiku ir rusai (pravoslavai) yra anglių srityse viešpačiais.

IS LIETUVISKŲ DIRVŲ AMERIKOJE.**SCRANTON, PA.**

Į Mt. St. Mary's Seminariją atvažiavo penkios naujos kandidatės į lietuviškąsias Seseris: Elena Ungaraičiūtė iš Pilviškių parapijos, baigusi keturias klesas Marijampolės progimnazijoje; Karalina Sauseriūtė — iš Cleveland, Ohio; Jieva Butrimavičiūtė ir Petronė Gildžiūtė — iš Waterbury, Conn.

CHICAGO, ILL.

Spalio 21-ą dieną, ant 110-os gėtvės atsitiko didelė nelaimė: Ridikų šeimyna neteko dviejų vaikų. Tėvai mat išsiuntė 5-ą valandą anksti du savo bernaičiu, 11-os ir 13-os metų parinkti anglių ant gelžkelio bėgių, kur traukiniai su anglimis sustoja. Vaikai, tiesa, išėjo, bet atgal negrįžo. Jiems, anglius berenkant, staiga užlėkė traukinys ir vieną ant vietos užmušė, o kitą taip primušė, kad neužilgio, vos spėjus kun. Serafinui Paskutinį šv. Aliejum Patepimą suteikti, mirė Pullmano ligonbutyje. Nėgana to, tėvus gelžkelio kompanija patraukė teisman. Taip tad brangiai atsiėjo tai nelaimingai šeimynai anglių rinkimas. Toji nelaimė tepersergsti tėvus — vaikų kur nereikiant nesiuntinėti.

Pakeleivis.**FREELAND, PA.**

Rugsėjo pabaigoje, keliaudamas per miestus ir kaimelius, užkliuvu į Freelandą, Pa. Paklausiau apie lietu-

vius — atsakė, kad lietuvių čia mažai tėra, daugiausiai, girdi, lenkai. Bet po pasikalbėjimo su lietuviais (iš Trakų apskričio) supratau, kad didesnė dalis čianyksių lietuvių skaito save lenkais ir nenori prisipažinti lietuviais esant. Už kelių mylių guli miestas Hazleton. Ten ir-gi daug lietuvių sulenkėję. Jie ir savo vaikus mokina vien lenkiškai, o lietuviškai nei kiek. Kas svarbiausia, lietuviai kalba, kad Freelando bažnyčia buvo pirmutinė lietuviška bažnyčia visoje Amerikoje, bet lenkai ją atėmė nuo lietuvių. Kunigas lietuvis; pamokslus sako lenkiškai ir lietuviškai. Pamaldos po skaitytų mišių lenkiškai; vargoninkas lenkas. Parapijonai džiaugiasi, kad atėjus čion kun. J. Kassakaičiui parapijos skolos dikčiai susimažinusios.

Minersvillės Keliauninkas.

ROCHESTER, N. Y.

Pas mus oras atvėso, kaip kasmet apie šią laiką. Netoli ežeras Ontario, kurio vanduo vėsina čia orą net karštosiose liepos dienose.

Darbai eina gan gerai, o siuvėjai turi dirbti net vakarais. Dailydės turi ir-gi pakaktinai darbo; uždirba 3 dol. 50 centu už 8 valandas.

Lietuvių bus gal kokie 1200 asmenų, bet yra daug tokių, kad netinka niekam. Jie žino tiksliai subatoje, pėmus uždarbį, eiti į smuklę ir tenai užti iki vidurakčio. Ant rytojaus tokie miega lovoje iki pietų; žinoma į bažnyčią neina, parapijos reikalams neduoda nieko. "Et! — sako jie: per 3 metus nieko nebuvo, tai ir nebus." Tečiau bažnytelę pradėsime statyti netrukus. Šv. Jurgio parapija parengė balių 24 d. lapkričio (prieš "Thanksgiving Day") Clinton salėje. Tikimės susilaukti daug svečių į šią balių.

Parapijonas.

NEW BRITAIN, CONN.

Čia apšviestiesni lietuviai buvo susimanę sutverti draugiją iš vyrų ir moterių. Spalio 17 buvo paskirta diena susirinkimui vyrų, moterių ir jaunuomenės, turinčios ne mažiau, kaip 16 metų. Nuėjau ir aš ten. Žmonių mažai teprisirinko: vyrų gal 30, moterių — viena. Susirinkimą atidarius, prasidėjo ginčai. Vieni norėjo tvirti draugiją iš vyrų ir moterių, kiti pradėjo priešintis: kam, girdi, mums tų moterių reikia, tegul jos pačios sau tveriasi, o mes galime apseiti ir be jų. Dar kiti kalbėjo, kad nereikia jokios draugijos, nes jau šešios esančios. Tverkime, girdi, iš moterių ir merginų... Čia vėl perkirto: Kaip gali, girdi, tvirti moterių ir merginų draugiją, kad tik viena moteriškė teatėjo...

Teip žmoneliai azazavo, azazavo — ir, nesutvėrę jokios draugijos, išsiskirstė.

P. P. Pilipauskas.

DONORA, PA.

Monongahela paupys gali drąsiai skaityti vienu gražiausiųjų savo papuošalų miestelį Donora, Pa. Janutis

tai kaimelis, bet švarus ir dailus. Guli 35 tik mylios atstu nuo senio Pittsburgo ant puikaus Monongahelės upės kranto, kas nemažai gelbsti miestuko sparčiam augimui. Vos 7 metai, kaip pasakoja žinantieji, tepraslinko nuo miestelio įkurimo, o penkios dailios katalikiškos bažnyčios jau dabina miestą, puikus bankų, viešbučių ir taip jau turčių namai liudija čia tikima į miestelio ateitį; milžiniškos vielių (dratų) dirbtuvės, išsidriekusios paupyje, maitina tukstančius darbininkų. Dirbama jose (dirbtuvėse) dieną ir naktį. Uždarbiai stebėtinai geri. Gabesni darbininkai uždirba po \$50.00 į dvi savaiti. Sumaniausias darbininkais yra skaitomi čia darbdavių lietuviai, kurių Donoroj' gyvėna 60 šeimynų. Už miestelio yra viena anglies kasykla, bet joje mažai lietuvių tedarba. Veikia ketinama pastatyti Donoroj dar viena didelę dirbtuvę, kurioje be abejonės ras darbo keletas šimtų lietuvių.

Donoros lietuviai už vieną kitą dalyką gal ir papeiktini butų, bet už pavyzdinę uolų šėpimą savo šv. Juozapo lietuviškos bažnytelės tikrai užsitarnauja didelį pagyrimą. Trijs metai atgal donoriškiai skaitliuje 45 šeimynų užsigėidė sutverti lietuvišką parapiją ir, Vyskupui pritariant, ilgai nemastę ir nesvarstę, pirkė nuo Presbyterijonų šv. Jurgio bažnytelę ir medinius namus klebonijai už šešioliką tukstančių dol. ant labai keistų ir sunkių sąlygų. Toki didelė skola tokiai mažai lietuvių saujalei, tai nelengva našta, bet donoriečiai nelūdo, žiūrėjo su viltimi į ateitį ir tik nekantriai lukuriavo, kuomet Vyskupas atsiųs jiems vadovą asmenyje jauno energiško lietuvių kunigo. Bet nelaimė! Vyskupas neturėjo atlietkamo lietuvių kunigo ir nusiuntė Donoron svetimtautį. Beveik visus metus Donoros lietuviais vadovavo kun. E. Gušič, chorvatas, ir kun. Kuntz, vokiečys, abu nemoką lietuviškai. Aplinkinių kaimų lietuviai žadėję didelę pasipirtį donoriškiams, kitataučiu kunigui klebonaujant, nuo pašalpos visai atsisakė. Ir ištikro, koki nauda lietuviams galėjo buti iš kunigo nebylio. Aukos silpnai teplaukė. Parapijai grumojo neišvengiama mirtis. Taip dalykams stovint, pasisuko apie Pittsburgą kun. M. Pankauskas ir, Vyskupui sutinkant, apėmė šv. Juozapo lietuvišką parapiją Donoroje. Donoriškiai nudžiugę, Pankauskas stropiai griebėsi gelbėti žlugstančią parapiją, bet veikiai tapo atsauktas savo Vyskupo iš Seranton. Ir vėl donoriškiai liko be vadovo, ir vėl dejavimai, ir vėl Vyskupo durių varstymai... Vienatinė donoriškių viltis buvo tai klierikas J. Misius, baigęs mokslą šv. Vincento Seminarijoje, Beatty, Pa. Joje, tai donoriečiai laukė, jį tikėjosi gauti. Ir ištikre tuoj po iššventinimui kun. J. Misius nuvyko Donoron, bet palaikęs nepratusiomis rankomis parapijos vadeles penkėta savaitių, paleido. Lietuvių nuliudimas buvo neapsakomas. Kito kunige nebuvo kur bejieškoti. Vaidai kilo tarpe pačių parapijonų: vieni ragino turėtis, kiti ilso ir norėjo nuo visko atsikratyti. Presbyterijonai nuo kurių lietuviai buvo pirkę maldanami, išgirdę, kad lietuviai silpsta dvasioj ir ketina net grąžinti jiems (presbyterijonams) bažnyčią, pabugo, nes josios jiems nebereikėjo, ir paskubėjo palengvinti išmokėjimo sąlygos ir net ketvertą tukstančių numetė skolos. Tai nemažas drąsos žiupsnys, nemažas paraginimas laiky-

ties, nepasiduoti. Lietuviai ir nepasidavė. Paliovę aimanuoti, griebėsi kunigo ieškoti. Išgirdę apie kun. Juošių, šių, kreipėsi prie jo, ir, ilgai netrukus, kun. Juodyšius apsigyvėno Donoroje. Trumpą laiką jis čia besidarbavo. Palikęs nevisai malonią atmintį, prasišalino. Kun. Juodyšiaus įpėdiniu tampa kun. Viktoras Paukšto. Šis

Taip narsiai besidarbuojant, metai bežiurint ir prabėgo. Laikas buvo kun. V. Paukštai skristi. Ir išskrido kun. V. Paukšto, bet jojo praktiško darbo vaisiai, nors ir neskanūs, pasiliko Donoroj'. Ilgai, ilgai tą darbštų kunigą minės Donoros lietuviai. Kun. V. Paukšto savo įpėdiniu paliko kun. A. Šimkevičių, kuris, pabugęs apskolintos parapijos, po 3 mėnesių išvažiavo į lenkų parapiją Ford City, Pa. Rugsėjo 10 d. 1909, šv. Juozapo lietuviškos parapijos vadžias iš antro sykio paėmė į savo rankas kun. J. Misius. Tokia tatau šv. Juozapo lietuviškos parapijos istorija Donoroj', Pa. Trumpa ji ir liudna, bet labai charakteristiška: parodo lietuvių meilę ir prisirišimą prie bažnyčios. Donoros lietuviai nėra tamsūs. Gailu tik, kad vien "Saulę" teskaito. Kitų švaresnė kalba ir turiniu laikraščių dar nemėgsta, bet laikui bėgant pamėgs. Yra čia gana stipri šv. Vincento pašelpinė draugija, ir visai dar silpnutė šv. Juozapo draugija. Abi draugiji yra vienodi, — butų tatau geistina, idant susijungtų vienon draugijon. Donoros lietuviai yra gana garsūs savo draugišku kliubu, apie kurį mažai ką tegaliu pasakyti, nes mažai težinau. Galiu pasakyti tik tiek: jei klubas neiškryps iš doros kelio, tai jam (klubui), kaip susivienijusių asmenų spēkai, galima lemti gerą ateitį, bet jei klubas peržengs padorumo ribas, tuosyk bus ne vienos šeimynos skurdo ir ašarų priežastimi.

Gineitis.

EASTON, PA.

Pas mus šitokios žinutės.

Praeitą vasarą iš kažinkur buvo atsibastęs dolerių žvejys, laisvamanių „kunigas“ Dilionis. Pasiėmęs vieną žmogų, nuėjo į Phillipsburg, N. J. Tenai gyvena daugiau bajorai. Parėjo keletą namų, sakydamas noris įsteigti neprigulmingą parapiją. Bajoraičiai, nesupratę, kas yra toji neprigulminga parapija, o manydami, kad ją nori sutverti tikras kunigas, davė po keletą dolerių. Tik tai sužinoję, kad tai ne kunigas, bet dolerių žvejys, nusivedė "kunigėlį" pas airių kunigą. Tasai paklausė lotiniškai, o jis nemokėjo atsakyti nei žodžio: Tada liepė parodyti dokumentus. Jisai parodė kažinkokių popiergalius. Tie pasirodė netikri. Airių kunigas jam liepė kraustyties laukan. Bet prieš išsikraustant Dilionis parengė prakalbas ir sutvėrė laisvamanių klubą, o vieno skerđžiaus (bučerio) namuose davė šliubą cicilikams — be užsakų, išpažinties ir kitokių ceremonijų. Tai tikrai cicilikiškai!

— Spalių 23 d. minėtasai laisvamanių klubas iškėlė

balių. Žmonių nesusirinko daug, nes ir oras buvo negažus. Bešokant vienam muzikantui su cicilike, mergina pradėjo ieškoti laikrodėlio. Neradusi niekur, pradėjo net verkkti, sakydama, kad buvusi laikrodėlį gavusi nuo dėdės kalėdinių dovanų. Tuojau baliaus šeimėninkai, o paskui du cicilikai viens po kito pradėjo krėsti pas svečius, bet nerado. Tik štai, besiskirstant namo, vienas muzikantas pajuto, kad jo kišeniuje kažinkas sunkoka — ištraukia ir žiuri: prapuolusis laikrodėlis. Jis tuojau laikrodėlį parodė draugams ir atidavė savininkei. Manoma, kad tai krėtėjai įdėjo laikrodėlį tyčia į muzikanto kišenių, kad padaryti jį vagim žmonių akyse, o kai-kaip, tai dar ir į šaltąją pasodinti. Muzikantas yra geras ir tvirtas katalikas.

Buvęz oaliuje.

S. L. R. K. A. Reikalai.

REIKALAVIMAI.

17-ta Kuopa S. L. R. K. A. iš Wilkes-Barre, Pa. ant savo laikyto bertaininio susirinkimo 17-tą d. Spalio, 1909 m. svarstė ir nutarė šiuos dalykus: reikalaujam, kad naujas centro išdininkas S. L. R. K. A. išduotų atskaitas jėjimų ir išdavimų kas trys mėnesiai pagal Seimo nutarimą; jeigu to nepadarys, tai kad centro valdyba pasirūpintų kitą išdininką iki Seimui. Taip-gi reikalaujam nuo seno išdininko, p. Kaz. Radzevičiaus, kad sugrąžintų Susivienijimo pinigus, kuriuos pasilaikė kaip savo loenastj už kokias tenai išlaidas, kurias turėjęs per 8 ar 9 metus. Kodėl ponas Radzevičius nereikalavo savo atlyginimo pirmiau, nes rokundos yra daromos kas trys mėnesiai, o ne kas 8 metai? Kodėl nereikalavo Seimuose, kad jam Susivienijimas tiek ir tiek yra kaltas? Bet tik dabar pareikalavo, ir pasilaikė, kada kitą išdininką išrinko. Todėl, mūsų 17-ta kuopa S. L. R. K. A. reikalauja centro valdybos, kad pasirūpintų tuos pinigus atgauti kuogreičiausiai, nes laukiant iki Seimui gali būti per vėlu.

Taip-gi tapo išrinktas komitetas susižinojimui su kitoms kuopoms reikale rengimo Jubilėjinio 25-to Seimo S. L. R. K. A. Plymouth'e, Pa.

Malonu būtų išgirsti, kad ir kitos kuopos, šios aplinkinės, išreikštų savo nuomonę sulyg rengimo Jubilėjinio Seimo, nes jau laikas rengtis, juo anksčiau pradėsime rengtis, juo geriau prisiruošime prie surengimo iškilmingo apvaikšėiojimo 25-nių sukaktuvių mūsų garbingos organizacijos S. L. R. K. A. Tad į darbą draugai!

Varde 17-tos S. L. R. K. A. kuopos

Kaz. Deltuva, Rašt.

JUOKAI.

Kasys. — Kame sutaria žydai su lietuviais socialistais?

Mikas. — Vat kame. Žydas, mušdamas krikščionį, šaukia, kad jį krikščionis mušas; socialistas, niekindamas krikščionybę, kunigus, popiežius ir visas tikybines apeigas, kelia riksmą, buk kunigai kovoja prieš socialistų tvarką.

ISPŪDZIAI ATLANKYMO BEPROČIŲ NAMŲ.

Jei žmogus nuolat gyvena tarp tų pačių žmonių, beveik tose pačiose aplinkybėse, tai jis neatjaučia nei nesupranta padėjimo tų, kuriuos Apvaizda įstata į kitokias, net kad ir daug vargingesnes, gyvenimo vėžes. Sausai mums kitasyk skambėdavo, Lietuvoje dar esant, tie maldos žodžiai už keliaujančius, bet atsiradus ant jūrių ir matant vien įsias, pakilus audrai, pajutus kaip esame silpni, kad mūsų likimas, kaip ant svarstyklių uždėtas, ir patį šaukėmės prie maldos ir pajutome, kaip tai tiksliai bažnyčia įdėjo tuosius žodžius už keleivius, ir jau dabar tie žodžiai, mums priminę kelionės vargus, pažadina uoliau melsties už kelionėje esančius. Tas pat ir su pažiūromis, nuomonėmis. Dvi priešingi pusi didelės nesąmonės ir silpnės matys viena kitos nuomonėse, jei tiedvi pusi pačios tarp savęs nuomonėmis nepasidalys, žodžiu sakant, jei viena kitos gerai nesupras. Metai atgal, besilankant „Žvaigždės“ redakcijoje, patyriau, kad daug nera prieš „Žvaigždės“ redakcijoje, patyriau, kad daug neva priešbūtų galėjusios susitikti, o ne kad per kitus būtų šnekėjusios. Užsidarymas laikraščio vedėjų ankštam rate, tai ir veikia vien prie savų, bet, siurų pažiūrų ir negali atjausti visuomenės balso.

Mes, kurie giriamės turį pilną protą, jei pasitaiko kuriam susirgti proto liga, — reikalaujame jo pašalinimo, uždarymo bepročių namuose, bet nesigiliname į jų padėjimą; neteina mums į galvą prisižiūrėti, koks tų nelaimingų jų gyvenimas, kas daros už bepročių namų sienos. Štai vakar man pasitaikė prisižiūrėti į juos nors 4 valandas Kanados didžiausiose bepročių namuose, kurie randasi šalia Montrealio. Ligonių ten esamą tukstantis aštuoni šimtai. Juos prižiūri 150 Seserų — vienuolių, ir dar daugiau tarnų ir įvairių pagalbininkų. Dėl namų didumo apatiniame gyvenime nutiesti bėgiai, kuriais vežiojama į įvairius skyrius lankytojai, valgiai, daiktai. . . . Visur švaru, tvarka, kaip paprastai Seserų užlaikomose įstaugose. Bet patįs ligoniai? Jie yra padalyti į skyrius sulyg laipsnio ligos, ūgio, luomo, lyties. Paprastai ligoniai būva sykiu ir jiems paskirta miegamasis kambarys, valgomas ir parloras (žinoma savotiškas), kuriame dieną praleidžia. Bet yra ligonbutis, koplyčia, maudyklės. Neramūs ligoniai uždaryti paskyriam į ankštokus, bet švarius kambarėlius. Gilų įspūdį palieka ligonių fizionomija ir veiksmai. Veiksmai-gi yra įvairiausi sulyg jų psėjimo. Štai jų viens sako prakalbą, kits ant smuiko griežia, ten vėl šoka, deklamuoja, ten artistė dainuoja, ant piano skambina, pančiaką mezga, siuva, knygą arba laikraštį skaito, kortomis lošia, gramofono klausosi. . . . Vieni jų interesuojasi lankytojais, eina pasišnekėti, kiti-gi tyčia nususuka, dar kiti visai atsilankymo ateivių neatjaučia. Šit viena su popieriniu vainiku ant galvos, su didelėmis stiklinėmis akimis žieduose, karoliais pasidabinusi save garsina už Anglijos karalienę Viktoriją. Vieni iš jų kartas nuo karto garsiai nusikvatoja, tai rankomis mosikuoja, tai ką tai ore gauda, tai užsimastė, bet daugumas tyliai sėdi, ypač vyriškieji, tai žiūrėdami į langą, tai į nežinomą tolumą, tai visai akis skvernais užsidengę. Vieniems tik protarpiais liga apsiereiškia, tokie supranta savo padėjimą

ir eina prie š. Sakramentų. Vienas padėklamavo savo sudėtiasias eilutes, kuriose nusiskundžia, kad jie norėtų eiti namon, bet savieji jų nepriima, liepią tam ligonbutyje pasilikti, kad tik vienos vienuolės esančios dėl jų geros, kurios juos gražiai užlaikančios, maloniai su jais apsieinančios ir juos privalgydinančios. Prisipažino, kad jie esą bepročiai: *„mais il y a des fous qui ne comprennent pas du tous.“*

Kiti vėla maldauja už juos melsties. Liūdniausia-gi atsiskiriant. Vieni ašaroja, dar kiti maldauja juos išimti iš ligonbučio, pasiėmę savo daiktelius kokius šalia tur vien maldaujančiai tekartoja: *„I am ready. Please take me with you.“* Gailestis suspaudžia širdį. . . . Skaudu, matant, kad negalime verkiantį suraminti. . . . Prisimena, kad ir patįs gal tik iš Dievo malonės ligšiol nuo tos ligos esame liuosi. . . . Baisu, lyg ir nenorint atkartoji ant vienos sienos iškabintą parašą:

„Divine Providence, ayez pitie de nous.“

Sunku užmiršti taip gilų įspūdį. Dar šiandien man skamba ausyse tasai jų graudus maldavimas: *„Priez pour nous.“*

Jonelis.

Montreal, Can.

Spalio 1 d. 1909.

Užkvietimas.

Lietuviškoje parapijoje šv. Pranciškaus Minersville, Pa. baigiama yra statyti nauja bažnyčia, kurios pašventinimas bus 25 dieną š. m. lapkričio (November) 1909. Taigi ant tos linksmos iškilmės kviečiu drauge su mano parapijonais visus aplinkinių miestų Lietuvius, kaip pavienius, taip ir draugijas kaip: Shenandoah, New Philadelphia, Cumbola, Girardville, Gilberton, Mahanoy City, Mt. Carmel, Shamokin ir kitus aplinkinius. Negalėjau atskirais laiškais užkvieti draugijas, nes nežinia buvo ikišiol, kada bus pašventinimas, o dabar jau nespėčiau to atlikti. Tegul šitas užkvietimas užstos visus laiškus ir tikiuosi, kad mūsų kaimynai neatsisakys dalyvauti taip brangioje ne tik mums, bet ir visiems Lietuviams-katalikams apeigoje. Draugijos, kurios dalyvaus **in corpore**, tegul man praneša, koku laiku pribus į Minersville, Pa. kad vietinės draugijos galėtų pasitikti svečius.

Su pagarba

Klebonas šv. Pranciškaus parapijos, Minersville, Pa.

KUN. J. DUMČIUS.

Raulas. — Kodėl mūsų kunigai socialistams nepriitaria?

Jonas. — Todėl, kad socialistai savuose raštuose, prakalbose ir privatinuose pasikalbėjimuose prie kiekvieno beveik žodžio įsikanda kunigus ir tikėjimą. Kunigai butų neišmintingi, kad, socialistų nuolatos niekinami, jiems į skvernus įsikibę, paskui juos bėgiotų, ypatin-gai dar matydami socialistų teorijose nėsant nieko daugiau, kaip tik svajones, utopija ir paprastą „humbugą.“

Raconteur.

DRAUGAS

KATALIKISKAS LAIKRAŠTIS
PASVĖSTAS AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ
REIKALAMS

Eina kas savaitė iš Wilkes-Barre, Pa.

Kaina: metams \$2.00, pusmečiui \$1.00, trims mėnesiams 50 centu. Europoje ir kitur \$3.00

Adresas:

"D R A U G A S",
314 E. Market Str. Wilkes-Barre, Pa.

Iki kol pinigus, rankraščius ir korespondencijas reikia siųsti pas:

Rev. V. Vizgirda,
190 S. Meade St. Wilkes-Barre, Pa.

"DRAUGAS"

(THE FRIEND)

WEEKLY, published at 314 E. Market St. Wilkes-Barre, Pa.

Subscription: \$2.00 a year, \$1.00 six months, 50 cents three months.

Rates of Advertising on Application.

REDAKCIJOS PASTABOS.

Konstancija Skirmuntaitė gina "Viltyje" Mindango vardą. Ji rašo, kad pirmutinis ir vienatinis Lietuvos karalius nebuvo priėmęs katalikų tikėjimo veidmaningai ir jo niekadoms nebuvo išsivadėjęs. Atpenė, viskas rodo, kad jisai numirė geru kataliku pasilikdamas. Tokiu būdu p. Jono Šliupo pavadinamas Mindaugo pirmutiniu Lietuvos laisvamaniu, pasinaudojusiu tikėjimu politiškiems siekiams, yra neteisingas.

Gerbiamoji raštininkė primena apie bešališkų sąžiningų mūsų istorijos tardymų reikalingumą. Bet tokiems tardymams reikia pinigų. Štai ir vėl atsirado progą pašvęsti savo auką naudingiems, reikalingiems daiktams. Vieton šelpti "Laisvą Mintį," kurioje istorija bus iškraipoma, arba Rutkaus lapelius, kuriuose nėra nei gero senso nei gero noro, velyk siųskime atliekamą skatiką Lietuvos Mokslo Draugijai, idant juos įdėtų į Lietuvos istoriškiems tardymams fondą.

Praeitame "Draugo" numeryje priėjome prie konkluzijos, kad Amerikos lietuvių laikraščiams apsimokėtų užlaikyti bendromis pastangomis korespondentus didesniuose centruose. Korespondentai tuomet negalėtų savo raštuose valdyties savo simpatijomis ir antipatijomis, o jausdami atsakomybę prieš visuomenę, stengtųsi būti sąžiningais: pirm pasiųsiant korespondenciją ištirtų dalykus patįs ginčuose išklaustų abiejų pusių, ir tt. Taip

kaip dabar yra — apie kunigo pamokslą rašo tas, kurs jo negirdėjo, apie mitingą arba prakalbas — kurs ten nebuvo, apie šaip jau atsitikimą — kurs apie jį tikrai girdėjo.... Pavedus korespondencijų rašymą rimtiems, sąžiningiems, bešališkiems ir apmokamiems visų laikraščių bendromis lėšomis vyrams, iš korespondencijų turėtų išnykti užgauliojimai, iškraipinėjimai, melai, pavydai, kerštai — žodžiu, tas viskas, kas mūsų laikraščiuose daugiausiai erzina žmones. Kitą tariant, nors iš vieno atžvilgio laikraščio etikos klausimas taptų išrištas.

Antra, redaktorių ir leidėjų susivažiavimui reiktų apsvaistinti mūsų laikraščių vieną negeistingą dėmę. Tai pravardžiavimai ir kitokie neapykantos išreiškimai. Yra tai vaisiai doriško ir protiško neišsilaivinimo. Doras ir protingas žmogus niekadoms neniekins pripažintų autoritetų ir nebandys paniekinti ir pravardžiavimais pasisavinti sau "moksių", "apšvietimą", "pažangą", "pirmėiviškumą" ir kitus daiktus, kurie jam nepriklauso. Juk privalo būti aiškiu daiktu, kad kunigijos išjuokimai, pasityčiojimai iš tikėjimo, ateizmas, deklamacijos prieš "senąjį svieta" ir kiti "pirmėiviškumo" ženklai nepastumė žmonijos pirmyn, nepadarė nei vieno tokio deklamatoriaus "pirmėivio" tikrai pažangiu. Negatyviškas darbas niekadoms negizdo pozityviško, nors kas ir šimtą sykių kartotų anarchistų milžinišką nesąmonę, buk griaujauntis darbas sykiu esąs ir statančiu. Nėra ką turime permaitinti iš pašaknų įsikėrusią nuomonę apie "pirmėiviškumą", "pažangą", "laisvą mintį," turime suprasti, kad artimo paniekinimas nepastato niekintojo augščiau už tą, kurį jisai niekina, kad suteikimas pažeminančio vardo kitam nesuteikia augšto vardo žemintojui, kad ardimas svetimo gero darbo yra tikrai ardimu — yra griovimu, yra atžagareivišku, bet nepirmėivišku darbu. Mano Dieve! juk, kaip rodo, pati Amerikos visuomenė jau pradeda suprasti, kad šitoks "pirmėiviškumas" yra ir nenaudingas ir juokingas. Juk ne "atžagareiviai," bet išmintingesnioji "pirmėivių" dalis įkurė "Dagį" — tą tikrą botagą dykaduoniams ir parazitams, ką veisiasi ant Amerikos lietuvių visuomenės kuno vien dėlto, kad skelbia save „soeijalistais," "laisvamaniais" ir į tat panašiais "veikėjais-pirmėiviais."!....

Tai-gi antrasis susivažiavimo uždavinys turėtų būti sutvarkyti kaip norint bent iš mandagumo pasės savytarpinius santykius kaip laikraščių redakcijų, taip ir jų draugdirbių — išdirbant šiokią tokią normą padorių ir gražių "apsiejimų" viens su kitais, pasirūpinant saugoties pažeminančių epitetų, ypač vartojamų vien tik savęs išaugstinimo, ir tt.

"PUBLIC SCHOOLS" IR PAŠALINĖS MOKYKLOS.

Emus ir lietuviškiems laikraščiams klegėti apie viešųjų ir pašalinių mokyklų vertę, manau, žingeidu būtų mūsų visuomeniai žinoti, ką apie tai mano didesnės ir apšviestesnės tautos. Morališkai visi Kanados ir Naujosios Anglijos prancūzai yra dideli priešai viešųjų Amerikos mokyklų. Jie pradėję kur tverti parapiją, pirmų — pir-

125

miausiai pastatydina mokyklą, o paskui jau bažnyčią, ir kitas reikalingas trobas. Kovoje su „public school“ daugiausia ir atsižymėjo Amerikos pranešėjai, kaip Suvienytose Valstybose, taip ir Kanadoje. Tarp angliškai šnekančiųjų tautų taipos-gi kas-kart skaitlingesni balsai kyla prieš viešiasias mokyklas, kaip žemiau stovinčias už papilijines. Patvirtinimui paduodu ištrauką iš pranešimo dienraščio „La Patrie“ (19—11—08).

„Veiklus jezuitas Louis Lalonde dienoje atidengimo naujos mokyklos Leominster, Mass., sakė prakalbą apie švietimą ir lavinimą. Angliškąjį laikraščiai kalbėjoja girte—išgyrė. Tai-gi sulyg tųjų laikraščių pranešimų, kalbėtojas rimtais išvadžiojimais daugiau nei nustebino būrį kunigų, Amerikos mokyklų komisijos narių, laikraštininkų, ir įvairių luomų žmonių.

„Jis netik tvirtino, kaip sako „Boston Herald“, kad papilijinės mokyklos iš visų atžvilgių percina viešiasias mokyklas, bet jis tai dokumentais išrodė. Jis nesistengė išrodyti tajį perviršijimą iš doriškosios pusės, nes tatai gyvenimas išrodė ir jau šiandien aišku. Jis išrodė „the failure“, nupuolimą „public schools“ iš pusės teikiamos mokslo pradžios. Tasai-gi nustebinęs ne vien amerikiečius, bet net ir Kanados daug gyventojų.

Nenorėdamas, kad ant jo kaip svetimšalio (kanadiečio) neužsipyktų kad per daug užsipykta, arba kad gerai nepažįsta dalyko, kalbėtojas visus savo išvadžiojimus parėmė įvairių amerikiečių nuomonėmis, cituodamas nuomones geriausiai apsipažinusių tame dalyke.

„North American Review“ viename straipsnyje spalio No. —08, paduoda stastiką beveik visų Respublikos mokyklų, ir priėjo prie išvedimo, kurį pats pavadino „depressing“ ir „discouraging“.

„Wall Street Journal“ apgailauja milijonus, kuriuos kas met valdžia išleidžia ant mokyklų, kur amerikiečiai neišmokstą nei skaityti, nei rašyt, nei skaitliuoti.

„Messenger“ (New York'o) Rugpiučio—08 pripažįsta viešųjų mokyklų nuopuolį ir paduoda priežastis. Nebesą užtektinos autoraitės mokyklose be Dievo. Neapribuota vaikų laisvė, perdidelis atsidavimas sportui paverčia į niekus mokytojų apmokamą rūpestį. Ir vėl patį mokytojai, kad užsilaikytų ant vietos ir palaikytų gausiai apmokamas algas, užsimerkia ir slepia mokyklos silpnības.

Adverniškai išrodančios katalikiškosios mokyklos: visur, kur tik buvę konkursai, pasirodė kur kas agščiau stovinčios katalikiškosios mokyklos. O reikia atminti, kaip neparanku įsteigti katalikiška mokykla, nes katalikai užsimokėję mokesčius už mokyklas, patįs jomis nesinaudoja, bet dar turi savais pinigais kitas sau pasirupinti.

Nežiūrint vis-gi į tokį neteisingą įsteigimą, — įstatu, kad tas pas tautą mylinčią laisvę,— katalikiškosios mokykloms taip sekasi, kad, kaip štai New York'e, mokiniai dar prieš baigiant mokslą buva parsamdomi į įvairias įstaigas, mat, viešose mokyklose nėra atsakomų vaikų.

Nežiūrint į tą neteisingą įstatymą Chicago'je papilijinių mokyklų mokiniai išlaikė kvotimus 80 nuosimt. viešose-gi mokyklose tą patį kvotimą išlaikė 54 nuosimt.

Nežiūrint į tą neteisingą įstatymą, ir jóg nepriimama buvo vienuolių mokinių į augštesnes mokyklas, kaipo lyg neužtektinai prirengtų, bet pagaliaus prileidžia prie kvotimų ir vienuolių mokiniai užima pirmas vietas.

Pasak amerikiečių laikraščių, iškalbus jezuitas per visą adiną citavo panašias nuomones.

Jonelis.

Kritika ir Bibliografija.

Zmonių Knygynas, No. 3. Tevynės Laukuose. Apysakų Rinkinys. Parašė Jovaras, Pittsburg, Pa., 1909. —

„Zmonių Knygyno“ leidėjai skelbia, kad jų leidžiami veikalai esą **bepartiviški**, parašyti pagal naujausius gryo ir nepaperkamo mokslo ištyrimus ir dailės reikalavimus; kad jų leidžiami raštai nėra **agitatyviški**, tik yra **pūmeiviški**. Nors galėtumime parodyti, kad pirmos dvi „Zm. Kn.“ išleistosios knygutės („Žemės Išpažintis“ ir „Kaip žmogus atsirado ant žemės“) nėra parašytos pagal **naujausiojo** mokslo ir kad jų pakraipa yra greičiau atžagareiviška, nekaip pirmėiviška — tečiau šiuo žygiu pakalbėsime truputėlį apie teikiamą „Zm. Kn.“ dailiąją raišliavą, nes ir apkalbamoji čia knygutė priklauso beletristikos skyriui.

P. Jovaras bando buti lyriku — mėgina aprašyti savo jausmus, kuriais, kaip jam rodo, privalo pasidalyti visi žmonės. Jis nori buti išreikėju tų jausmų, kuriuos jo vaidentuvėje turi kentėti Lietuvos vargdieniai. Bet jam nesiseka. Matyti norai, bet tik ant... popieros, ne... širdyje. Vaidentuvė ne kokia. Pirmame piešnyje („Tevynės Laukuose“) autorius aprašo, kaip jisai vieną šaltą žiemos rytą atėjo į bažnyčią prieiti išpažinties. Jam buvę taip šalta, kad jis pradėjęs glausties prie jaunos moteriškės ir spausties prie jos, kad tik sušiltų (fe! kaip neestetiška!) Taip besikildydamas (ir NB taip dievobaimingai besirengdamas prie išpažinties), štai pamato „netoli stovinčią merginą, pasiredžiusią balta suknia ir apsikaišusią dailės žiedais“ (p. 4). Abudu išeina laukan ant šventoriaus, atsiseda po kaštanu ir pradeda ilgoką, bet tokią nuobodžią kalbą, kad jei kas būtų ją girdėjęs, būtų turėjęs užkimšti ausis. Bet ne tame dalykas. Svarba guli tame, kad viskas atsitinka labai šaltą žiemos rytą, kuriame autoriui prisieina glausties, (da-gi bažnyčioje!) prie jaunos moteriškės, kad tik sušiltų — ir kad tą patį rytą bažnyčioje nei iš šio nei iš to atsiranda baltai apsirengusi ir su žiedais ant galvos (atsiminkime, kad tai žiema), mergina išsiveda jį ant šventoriaus (kur dar šalčiau, nekaip bažnyčioje), sėdasi su juo po kaštanu (lyg tai būtų šilčiausia vasara) ir kalba nesamones apie išpažintį, bažnyčią ir nuodėmes... Skaitytojui nenoromis ateina galvon klausimas: Kokių paibelių jinai atėjo į bažnyčią apsirengusi vasariniais rubais ir išvilko autorių laukan ant didžiausio šalčio?... Truksta tik slaptingo medžių lapų šlamėjimo, šilto vėjalo paputimo, gėlių kvapo ir saldaus lakštingalos čiulbėjimo...

Autoriaus minjis aiški:

Lietuvos žmoneliai kvaili, eina išpažinties žiemą, anksti rytais, šala bažnyčiose ir tt. — kuomet to visko nereikia, nuodėmių neesą, — ir j tai panašūs nonsensai. . . .

Bet autoriui truksta vaidentuvės, etikos ir estetikos. Jų vietą užima vaikiškumas.

Neikiek nepasekmingiau parašytos kitos pasakaitės. Liudija jos, kad p. Jovaras nėra neikiek išsilavinęs beletristikoje ir etikoje. Jo pasakaitės galima buvo išspausti tokioje "Kovoje" arba tokiaime "Keleivyje", vietos užpildymui (da-gi kur užkampyje, kad retas kas užtėmytų,) — bet "Žmonių Knygynui" — šnekant atvirai — galima buvo geresnio daiko pasiieškoti.

Žodis apie muses.

(Ištrauka iš sveikatos užvaizdos pamokinimų.)

Neleisk musių į savo namus.

**Neprileisk jų prie savo maisto — ypatingai prie pieno.
Nepirk valgomųjų daiktų tose vietose, kur musės
yra užkenčiamos.**

Nevalgyk tokio valgio, kur musės sykiu penisi.

Musė yra pavojingiausias sutvėrimas, žinomas žmogui.

Musė yra nešvariausias iš visų gnusių. Musės veisiasi mėšlyne, maitinasi mėšlais ir, apstiterloję mėšlynu ir nešvarumu, valkiojasi ir skraido. Pradžioje jos buva kirmelaitėmis, o paskui tik pavirsta musėmis.

Musės yra žinomos, kaip išnešiotojos nesuskaitomo skaitliaus perų (mikrobų), užsikrečiančių ligų.

Kur tik musė nutupia, ten palieka užsikrečiamosios ligos perus.

Musės gali užkrėsti maistą, kurį tu valgai. Jos atleikia į tavo virtuvę arba nusileidžia ant tavo valgomojo stalo, ką tik išsimaknojusi purvyne, mėšlyne, šiukšlyne, išmetose, skrepliuose, maitoje, dvėselienoje ir kitokiuose puvėsiuose arba iš miegamojo kambario sergančio limpančia liga ligonio su augščiau paminėtoju išsimaknojamu ant savo kojų, ant savo kuno, — ir jos atsitupia ant tavo maisto, ir tu suvalgiai gardžiai skreplių, mėšlo arba ligonio priemaišą. Jeigu tad ir toliau valgysi tokį maistą, musių paskanintą, nenorėk būti sveiku.

Nuo musių gali užsikrėsti: džiova, karštligė, žarnų ir kraujo uždegimu, skarlatina, difterija ir visokiomis kitomis limpančiomis ligomis. Musės noriai kelia puotą ant džiovininko skreplių ir kitokių puvėsių ir sergančio žmogaus išmėtų, o pasivaišinusios skrenda ant tavo maisto ir gėralo, ant tavo miegančio kudikio lupelių arba ant tavo mažai sužeistos ir neaprištos rankos arba veido. Kadą perai, musės palikti tavo žaizdoje arba prilipyti ant kudikio lupų arba pienan įleisti, kurį tu kudikiui duodi gerti, atgija, jie pradeda veisties — tai-gi pasaugok ypač pieną, kad musės nesimaudytų jame.

Pienas turi būti visuomet uždengtas.

Ką daryti, kad nuo musių išsigelbėti?

Padaryk priedangą prie langų ir durų iš skystų šydų arba vieiinio sieto. Padaryk tatau anksti pavasaryje, kad musės dar nėra atgijusios, ir atimk priedangą vėlai rudenyje, kadą užpuola didelės šalnos.

Laikyk visados uždengęs valgomus daiktus, ypač pieną. Nevalgyk to maisto, kursai buvo apgultas musių.

Turėk visados uždengęs kudikio lovelę arba lopšį, vyk muses nuo kudikio maisto, nuo buteliuko su pienu, nuo lovelės ir tt.

Varyk muses nuo ligonio, neleisk jų į kambarį, kuriame guli ligonis, ypač toks, ką serga limpančia liga: džiova, karštligė, skarlatina, difterija. Ligonio lovą reikia užtempti šydais. Užmušk alei vieną musę, ką bus įlėkusi į ligonio kambarį. Kuoveikiausiai sudegink arbage-rai išdezinjektuok visas ligonio išmetas, skreplius ir mėšlus (dizinfekcija yra tai vaistai, kurie naikina gyvybę; juos vartoja ne tik prieš perus, bet ir kitokius nenaudelius.)

Gaudyk muses, kaip tik jos įleikia į tavo namus, vartodamas ar tai nuodijantį skystimą, ar tam tyčia sutaisytą popierą, prie kurios musės prilimpa, arba kitokias sląstas.

Gali padėti visuose kambariuose ant lėkštelės (torielkos) šitokius nuodus prieš muses:

a) Du arba tris arbatos šaukštelių taip vadinamojo "Formaldehyde" (kuri gali gauti kiekvienoje aptiekoje) į du stiklu vandens. Arba:

b) vieną arbatos šaukštelį druskos "Patassium Bichromate" į stiklą gerai pasaldinto vandens. Kaip vieną, taip ir kitą vaistą išpilstyk ant lėkštelių ir išdėstyk po visus kambarius."

Jei nori muses išnaikinti greitai, nusipirk aptiekoje taip vadinamąjį "Pul. Pyrethrum" ir degink: dumai ir garai aptroškina muses, ir jos krinta apkvaišusios ant grindų. Greitai sušluok jas ir sudegink.

Kaip panaikinti musių perėjimo vietas.

Užlaikyk švariai ne tik savo kambarius, bet žiurėk, kad viedras, kur pili šiukšles ir maisto trupinius, būtų tankiai išmazgotas ir uždengtas, skiedrynas ir kiemas nuvalytas kerosinu arba kalkiniu vandenim. Puvančius daiktus reikia aplaistyti kerosinu arba sudeginti.

Spisudymo indai reikia valyti kasdien ir vieną ketvirtą dalį pripiltį dizinfektuoto vandens, ir taip visados juos vartoti. Jei turi seną paprotį pilti į spiandyklas smiltį arba medžio piovenų, tai išsižadėk to papročio, nes tai nesveika ir tokiose vietose veisiasi visokių ligų perai.

Neduok sušluoti šiukšlių į kertes arba už pečiaus ir ten jų laikyti.

Nepavelyk jokių puvančių daiktų ant tavo kiemo, skiedryno ir aplink tavo triobesius, nes apsileidimu ir nešvarumu šauki giltinę į savo namus.

Musės tavo namuose — tai ženklas, kad esi apsileidęs.

Atmink: švarioje vietoje nėra musių!

Dr. A. L. Graičiūnas.

ELIZA ORZEŠKIENĖ.

A... B... C...

Vertė Pr. S—s.

Su kaklu vis apykaklėn įtrauktu ir šiek-tiek pakelta galva, jis žiūrėjo į seserį, kaip ir pirmiau, tik per plonas lūpas, juodais ūsiūkiais pridengtas, slinko kas tai panašaus į nusišypsojimą.

— Na... — pradėjo — o tas gydytojas?

Šiuom žygiu Marytė užkaito ir nustebus į brolių dirstelėjo. Kaip tai! Tai atspėjo joje tą, apie ką ji nekuomet prieš nieką nebūtų išdrįsus kalbėti! Jis, toks šaltas, mieguistas, turėjo vienok atsidedęs į ją žiūrėti, kad galėjo nei iš šio nei iš to, iš akių gal — atspėti. Pagalios nėra jai apie ką kalbėti. Nebuvo čia jokio įsimylėjimo, net įtarties. Vat, tik taip širdis greičiau sutaksėjo. Ir turėjo greičiau sutaksėti, jauna būnant, bet visgi tylėjo, nes nebuvo joje vietos.

Raudonumas nuo Marytės veido išnyko, akis ir veidas apsidengė kažinkokiu rimtumu. Patylėjus valandėlę, dusliau, negu pirmiau, atsakė.

— Vincuk! tu gerai žinai, kd man būtų tai per augštas svajojimas... Gydytojas Adomas buvo mums labai geras ir prielankus tetušini sergant... ir pasakysiu tau atviriai, kad jis man atrado žmogaus idealu. Bet ypač dėlto, kad taip yra, žinau, kad nesvajuoja apie mane ir nekuomet negalvos....

Palenkė galvą ir užbaigė tyliau.

— Tik matai... mūsų miestas toks ankštas... čia žmonės viską vieni apie kitus žino ir tarpais turi su saviimi sutikti... tai-gi noriu, kad jis žinotų... kad aš... žinau gerai, kad tarpu mus niekadoms nieko nebus, bet noriu... kad jis žinotų, kad aš bent užsitarnauju jo paguodonę....

Pakėlė galvą ir žiūrėjo per langą ant gatvės, į augštį, tartum, ten augštai kur matydama kokią tai idealo vorarykštę, kuri leid'iasi ant jos menkutės gyvybės.

Vincas ištraukė kaklą iš krakmolintos apykaklės ir nuleido galvą. Jo pirštai dar vis bubnijo į kauluotus kelius. Sunku buvo atspėti, ar buvo nuliudęs, ar nuišęs, ar ba gal dar neišsimiegojęs. Staiga užklausė:

— Na, ir kiek-gi tau mokės?

Marytė tas klausimas umai prižadino iš užsimastymo.

Vėl linksmi broliui atsakė, kad jos uždarbis bus mažas, vienok jų abiejų gyvenime svers daug. Pagalios, tai tik pradžia... grudelis prie grudelio — susirinks kruvelė, ir paskui, paskui....

Vincas pakilo. Išsitiesęs paėję keletą žingsnių, apkabino stipriai savo išdžiuvusiomis rankomis ploną sesers liemenį ir į kaktą pabučiavo. Ji apsikabino jį.

Tą vakarą salutei leidžiantis, iš po apačios, pradėjo kilti šukavimai, riksmi, bildesys. Buvo tai valanda, kurioj, kuomet dienos šviesa nyko, kildavo ir pradėdavo

savo gyvavimą smuklė. Tartum atbalsiai to nakties požeminio gyvavimo, iš vietos ją pakėlė. Marytė nuo suolo pašoko ir skubiai ant kiemo išbėgo. Bėgo prie šaltakalvio stubos ir jo žmonos skalbėjos. Pakeliui į jos andaroką įsisėgė mažytė, basa, raudona, stora mergaitė ir katės šuoliais bėgo su jaja ir dingo girtuoklio šaltakalvio stuboj. Kuomet valandai laiko praslinkus abidvi išėjo ant kiemo, paskui jas pasirodė šaltakalvis, petingas žmogus, su veidu nuo girtybės sutinusių, apsiašarėjusiomis akimis ir susivėlusiais ant galvos plaukais. Nuo drabužių ir nuo jo paties puste-putė betvarkė, nebuvo vienok šiandien girtas, tik ko tai nudžiugęs ir susigraudinęs. Už savo namų slenksčio pasilenkė ir nustvėręs Marytės ranką, iš visų spėkų ją pabučiavo. Kartu didžiulis Kostukas, petingas, su storo audeklo drabužiais, basas, su kuodu, vandens pilnu, bėgo trepais į Marytės virtuvėlę. Jau nuo seniai jis Marytei patarnaudavo smulkiuose jos reikaluose. Stebėtinas dalykas! Tas dvylikos metų vaikas jau turėjo raukšletą kaktą ir neištikimai žiūrėjo į žmones, tarpais net su piktumu. — Motina, nusidirbus ir tolydžios susirūpinus, tankiai jį koliojo ir net mušė; tėvas, labai jį mylintis, parnešdavo jam iš smuklės neišrukytus cigarus ir riestainius, degtine atsivokančius; pramogos, smagumo ir gyvenimo pažinimo šaltiniu buvo jam — smuklė. Vienok, nuo neperseniai toji sena, vaikiška širdis, gal pirmu kartą prazydėjo kitokiu jausmu, negu skriaudos, baimės jausmas. Niekuomet savo gyvenime nematė dar gražesnės merginos, kokia jo akyse buvo Marytė, ir negirdėjo nei taip malonaus balso, nei taip žingeidingų pasakų, kaip tos, kurias ji pasakojo jam, virdama pietus, arba skalbdama, o jis padėjo jai, kame tik galėjo, arba virtuvėlės pasieny sėdėjo, kelius apsikabinęs ir į ją žiūrėdamas, jau ne nuožmiai ir išpaniurų, bet drąsiai, meiliai.

Nuo to laiko, kaip ji liepė jam būti geru dėl mažiosios Marytės, nemušė jos niekuomet, nežnaibė ir negazdino, labai tankiai buvo galima matyti juos, susikabinusius už rankų ir rimtai vaikščiojančius po kiemą. Tankiai taip užėidavo į Marytės virtuvėlę.

Paskui jau buvo Marytės virtuvėlėje labai triukšminga. Už plonų kambarėlio sienų ėjo laukan ploni, vaikiški balsai:

— A... b... c... a... b... c...

Kiti, truputį vyresni, skaitė:

— Bitė, norints maža, yra naudingas vabalas. Turi keturis sparnelius, šešias kojukes, du ragučiu ir gelanį...

Arba:

— Penkis syk po šešis — trisdešimts... dešimts be keturių — šeši, ir tt.

Didžiulis Kostukas pasirodė ypatingu gražiaraščio garbintoju ir mylėtoju. Niekas jam taip labai nepatiko, kaip vadžiojimas plunksna po popierą, tai silpniau, tai drūčiau ir, kuomet taip jau pradėjo rašyti raides, negalėjo atsigerėti savo raštu. Marytė pati parašė jam gražiaraščio pavyzdžius. Turėjo tame savo tikslą. Vaikėzas, visą lapą išrašęs, imdavo popierą į abi ranki ir garsiai su džiaugsmu skaitydavo, pats gerėdamasis iš savo rašto:

— Nedaryk kitam to, kas tau nemiela... Kaip pasiklosi, taip išmiegosi... Kepti karveliai pats į burną neatlėks....

Tuo laiku Marytė jau niekuomet nebuvo nuliudus. Atrodė sveikesnė, gražesnė ir linksmesnė. Pražydo. Jos pergale buvo dar maža, bet žinoma, kad supratimas didumo ir mažumo šiame pasaulyje yra nepaprasta išėstas. Šitie mažmožiai buvo jai stačiai išgelbėjimu. Nuo vieny gaudavo truputį pinigų, kiti atlygindavo jai pagal išgalę. Skalbėja skalbė jų baltinius, murininkas, turintis didelį daržą, atnešdavo jiems vaisių ir daržovių; namų sargas veltui malkas kirto. Kaip nusistebėjo, kuomet patėmijo, kad net šaltakalvis girtuoklis, norėjo jai pinigais, tiesa, kitokiais, bet jie vis turėjo jai nemažesnę vertę. Kiek kartų grįždama iš miesto, įeidavo į kiemą, tas žmogus nežinia iš kur taip-pat atsirasdavo. Ar pamatęs ją per langą, išsokdavo iš smuklės, ar iš užkampio, kur istisas valandas nieko neveikdamas sėdėdavo, arba geresnėse savo dienoje, darbą pertraukdavo ir išeidavo iš savo namų, užtenka, kad visuomet su laikrodžio tikslumu, susivėlę plaukai ir tamsi raukšlėta kakta lenkėsi prieš ją, o geltonos subrinke lūpos išspausdavo ant jos rankos garsų pabučiamą. Buvo tai tiesą sakant, šlykštus girtuoklio pabučiamas, kurio pėdsakus, nejausdama pati skubiai nutrindavo, vienok jisai įkrisdavo jos širdin, kaip žemėiugas. Tartum žemėiugas švietė džiaugsmu jos akis, kuomet atnešė ir parodė broliui pusę tuzino baltų marškinių, kurie apmainė tuos... suplyšusius. Tą pačią dieną prie savo juodos skribelės prisegė šakutę padirbtų gėlių... Dabar drąsiai žiūrėjo į žmones; bet mieste buvo ypatingai vienas žmogus, su kurio pažiūrėjimu, kiek kartų ji pamatė, susitikti gėdė, norius stengėsi apie tai negalvoti.

(Tol. bus.)

NAMINIS VAIKŲ AUKLĖJIMAS.

[Tąsa.]

Dvasios auklėjimas.

Vaikų auklėjimas, aiškiau sakant, yra pratinimas. Reikia kūdikį pripratinti priderančiai veikti ir mastyti. Jis, užaugęs, turės būti rūpestingu ir darbščiu, todėl nuo mažens pratink jį veiklu būti, o tinginiavimo ir palaidavimo nekęsk. Kūdikis turi būti malonių ir kantrių: rūpinkies, kad jis su savo sesutėmis gražiai sutiktų ir su savo žaislais išmintingai apseitų. Jei išanksto vaikai įpras atsidėti kokio pasilinksminimo ar kokio smagurio, tai nesunku jiems bus ir vėliau tą padaryti, ir jie bus pricilakančiais.

Pripratimo galybė duos valiai pakraipą, kuri, pamaži, virs pobūdžiu (karakteriu). Kas turės būti priederme vėlesniame gyvenime, tą būtinu reikalu padaryk išanksto, o palaukus kūdikio prigimimas, visai prievartos neatjauzdamas, įeis į tvarkos ir doros kelią. Ką vėliau kūdikiui reikės išlaikyti, tesipratina į tą iš laiko, ir kas vėliau turės būti jo pasielgimo taisykle, tebunie regula jo ankstybajai jaunystei. Niekad neprivalo vaikai pratinies tą daryti, ką jie turės kada nors pamesti, o išsisau-

gos didelės sunkenybės atpratimo. Paprotys yra, kaip geležinis šarvas, iš kurio sunku išsinerti. Kas apie tikrą vaikų labą rūpinasi, tepagalbsti jiems gerus papročius su savia į gyvenimą pasiimti.

Vaikų žaislai.

Kaip veik dvasiškos kūdikio pajėgos pradėda veikti, kaip tik jo protas išbunda, privalo ir tėvų įtekmė prasi-dėti jo dvasios lavinime. Pirmoji dvasiškojo kūdikio veikimo sritis — tai jo žaislai. Sveiki vaikai iš prigimimo noriai žaidžia, ir tėvams pasilieka tik laikas nuo laiko reikalingus suteikti paraginimus. Veikimo noras, apsireiš-kiantis kūdikiyje, privalo rasti užganėdinimą. Kuo dar-bas yra suaugusiam žmogui, tuo žaidimas yra kūdikiui. Žmogus yra sutvertas dirbti, kaip paukštis lekioti. Veik-lumas judina ir pamaži lavina dvasiškas kūdikio jėgas. Jei tėvai nesirūpina tą prigimtą vaiko palinkimą palaikyti, tai vaikai, pamaži, perstoja veikimu interesuoties, apsilėidžia ir tampa kietapročiais. Vaikai, neipratinti ką nors veikti, prasimano visokias kvailybes, nes tinginia-vimas yra viso blogo pradžia.

Prasėiausi žaislai vaikams yra geriausi. Daiktai, žai-dimui paskirti, turi būti drūti ir daugeliui dalykų tinkami. Vasaros laike parūpink vaikams smilčių krūvą kur saulėtoje, bet ne perdaug ant saulės išstatytoje vietoje, duok jiems kelis blekinius šaukštus ir blekines dėžukes, šiupeluką ir vežimuką. Vaikai turės nuolatos užsiėmimą. Bernaičiams tinka taip-gi įvairiai supjaustyti medžio gabalėliai arba lygiai apkapoti akmenėliai. Iš tos medžia-gos jie statys namus, bažnyčias, tiltus ir ką tik jie išmis-lyt galės. Reikia, kad kareivių taip-pat nestokotų, nes jie bernaičius labai užima. Tik tam tikslui nereikia kokių brangių, švininių kareivių, juos, tuo sulaužę, pames. Bernaičiai pilnai užsiganėdys popieriniais kareiviais; jie už-kljuos juos ant storesnės popieros, paskui išpjovę prie medžio šmotelio prilips, kad stovėtų. Labai noriai vai-kai žaidžia gelžkelio. Tankiai tik reikalauja mažo tėvu patarimo ir paraginimo. Vaikų vaidentuvė tveria įvai-riausius padėjimus: prasta popieros juostelė — tai gelž-kelio rėlės, iš kelių lenčiukių ir pagalukų pasidaro tiltas, tunelis ir visa stotis.

Mergaitėms, prisitaikant jų būsimam pašaukimui, geriausios yra lėlės, su vygutėmis ir vežimukais. Jos noriai visuomet su jomis žaidžia. Bet ir čion reikia apsisau-goti perbrangių daiktų; kūdikiui vistiek, ar lėlė rubliaus ar auginsio verta. Vaikai yra prasti ir mažai reikalaujan-tieji iš prigimimo. Jei jūs mergaitę pripirksit kas-žin kiek gražiausių lėlių, tai gal pamatysit, kaip jijas visas į šalį padėjus, medžio pagaluką skarmalais aprėdys, pasi-darys sau lėlę ir ilgas valandas jaja gerėsis. Arba vėl, apkrauja bernaitį visą žaislų kruva, o jis į trumpą laiką viską pametęs, paima spatą, eina į smilčių krūvą, prisipi-la sau pilną vežimuką, arba tiesiog smiltyje išdirba visą sodą, su takais, žole ir medžiais. Vaikai nori savarankiš-kai dirbti ir savo mintis darbu išreikšti. Daugybė bran-gių daiktų, kuriuos žaislų krautuvėse galima regėti, ne daug turi vertės, nes vaikas nežino, ką su jais daryti.

127

Kartais vaikai, savo dideliais reikalavimais, nuvargina tėvus: čia, iš mažų lenčiukių turi būti vagonai padirbti, ten prikabintos vėliavos, ten telegrafai ir gelžkeliai nutiesti; — ir tėvas, iš darbo nuilsęs, turi visame pagelbėti, turi žinoti, kaip tą viską padaryti ir pamokyti, kur vaikas pats sau rodos neduoda. Kaip-gi vaikas džiaugiasi, jei tėvas jam ką pastato, arba pataiso, kas sugriuvo! Kaip laimingu ir augštu jaučiasi kūdikis, kada jis daug ir gražiai visko pribudavoja ir kada tėvas, gal nuo tikro namų statymo nuilsęs vos tegal į namus pareiti, o bet-gi taip geras esti, kad viską, ką vaikas pastatė nori pamatyti ir išaiškinimų išklausyti, ką tas arba kitas ženklia.

Tiesa, paskutiniuose prieš mokyklą metuose, vaikai gali tame atžvilgyje, būti įkiriais, bet labai būtų papeiktinu daiktu, jei tėvai nebūtų išmintingi ir kantrūs. Iš tokių gūvių vaikų tėvai, atpenė, privalo džiaugties, nees jie apreiškia veiklią dvasią. Tėvai, tėmykite tik, kad vaikai nesusižeistų, jei jie kartais su plaktuku ir replėmis, ar su obliu ir gražtu turi užsiėmimą. Prie tokių užsiėmimų vaikai tempia savo smegenis, jie mąsto, svearsto ir sprendžia, jie renka žinias ir patyrimus, jų dvasios gyvenimas žengia pirmyn. Kelios medžio ar tektūros lenčiukės, kurias jie apdirbinėja, keli popieros lapai, ant kurių jie piešia, o paskui išpjaudinėja, yra pigūs, bet smagūs pasižadimai. Vaikas, kuris šiteipos besitriusdamas praleidžia dieną, tuo geriau miega, nes jis dienos nepragaisino.

Tankiai, šaltose žiemos dienose, sunku būna tinkamai užimti vaikams laiką. Tada ant stalo pasirodo Kalėdų dovanėlės — gražios su paveikslėliais knygtės. Ten yra gražių gėlių ir medžių ir visokių gyvulėlių, o prie to gražios eilutės ir mažos apysakėlės. Kaip godžiai tuomet vaikūčiai į kruvą renkasi, kada tėvas ar motina gražius paveikslėlius rodo ir paaiškina, ką tas viskas ženklia. Motina paskaito ar papasakoja gražias istorijas apie paukščius ar gyvulėlius. Vaikai klauso, ausis atstatę, ir vis tai apie vieną, tai apie kitą-ką paklausia. Net ir mažesnieji vaikai pradeda suprasti, kas ten knygoje yra. Kaip dėkingi yra vaikai, kada jiems kas gražią istoriją papasakoja. Kaip jie atsidėję klauso, ar kaip jų veidentuvė yra tuomet veikli! Bet nepasakok vaikams vienas tik pasakąs, nekiekviena pasaka vaikams tinka; betpasakok jiems istorijas, kurios ištikro buvo ir neužmiršk Šventojo Rašto istorijų. Motina, kuri moka gražiai papasakoti, suteikia vaikams turtingą izdą visokių žinių. Žmonės, apie kuriuos vaikams istorijas pasakoja, taps jų pasielgimo pavyzdžiu ir nors vėliaus koks vaikų vaidentuvės ore pastatytas rūmas išnyks, bet doriškas apysakos pamatas pasiūks dvasioje atspausťas.

Reikia vieną dalyką priminti. Imant vaikus į sodą ar leidžiant jiems žaisti, nereikia duoti jiems geriausių drabužių. Nors vaikai privalo drabužius saugoti, bet prie žaidimo jie tur taip-gi liuosybę turėti. Jei trukdyti vaikus jų smagume ir linksmume, tai vis tiek ką skriaudą daryti jų kūnui ir dvasiai. Yra tai didelė neišmintis motinų, daryti iš savo vaikų mažas panaites ir mažus ponaičius, kurie turėtų visuomet dailiai apsirengę vaikštinėti. Ir riksmas payila, jei Marytė pareiną su žaliu nuo žolės tašku ant drapanos arba Pranys su perpleštomis kel-

nėmis. Aišku, kad vaikai turi savo drabužius saugoti, bet jie turi taip-gi žaidimu ir juokavimu savo dvasią ir kūną atgaivinti. Sudarkytas drabužis ar perplėstos kelnės — tai tik mažmožis. Visą kėbiumą galima išrišti, apren-giant vaikus žaidiman prastesniais drabužiais. Reikia su vaikais apseit, kap su vkais, ir juos atsakomai į linksmumą raginti, tuomet laimingi augs vaikai, kurie savo gražios, nekaltos kūdikystės neužmirš niekad.

Pratinimas į darbštumą.

Vaikų žaidimas — tai pirmasai į rimtąjį darbą laipsnis. Vaikams reikia iš laiko ir dirbti pramokti, nes laimingas tas žmogus, kurs į darbą įprato.

Vaikas, kuris įprato būti stropiu prie žaidimo, bus taipogi veikliu darbininku. Darbas reikalauja stengimosi, tesėjimo ir nenuilstančio veiklumo, net ir tuomet, kuomet nelabai jis mus užganėdina. Tokį skyrių tarpe dar-do ir žaidimo privalo vaikai tuoju išprasti. Vaikai pažaidė — liepk jiems savo žaislus vėl į vietą pritinkančiai sudėti ir sutvarkyti. Žaidimas vaikus pailsino ir jie greit, viską betvarkėje pametę, bėga. Tokio pasielgimo nekęsk, bet priversk vaikus užlaikyti tvarką.

Jei tėvai turi kokį darbą ar užsiėmimą, vaikų pajėgoms atsakantį, tai tegul niekad neužmiršta ir vaikus į tą darbą pasiimti. Daugybėje atvejų, jau 4-ų, 5-ų ar 6-ų metų mergaitė gali motinai pagelbėti virtuvėje. Liepk jai tą ar kit-ką padaryti, nors jai kartais iš netyčių ir sumušti ką atsitiktų. Toks vaikams tinkamas darbas gali pasitaikyti tip-pat sode ar darže. Mieste arba prie didelių fabrikų, tankiai sunku būn surasti vaikams tinkamą užsiėmimą. Čia gali išvysti visas gaujas vaikėzų, kurie nežino, ką su savim veiktį. Jie pagabus yra į visą blogą. Tiesa, jų didžiuma, nors mokyklos uždavinius turėtų atlikti, bet jogei tėvas ir motina mažai apie tai rūpinas, vaikai su savo darbu greitai apsižiuri

(Tol. bus).

Teatras ir Balius!

Liet. Šv. Kazim. Parap. Choras parengė puikų Teatra ir Balių ant naudos Naujų Vargonų į naują lietuvišką Šv. Kazim. bažnyčią, kuris atsibus Sere-doje 24-tą d. Lapkričio (Nov.), 1909 m. p. K. Rudaičio Svietainėje, 193 North Main St., Pittston, Pa. Prasidės 7-tą valandą vakarė, durys bus atdaros 6-tą val. vak.

Mielai užkvičiame visus lietuvius ir lietuvaitės, vietinius ir aplinkinius atsilankyti ant to taip dailaus ir linksmo vakaro, nes bus vadinta trijose veikmese labai juokinga juokažaislė "Žydas ir Žydbernis".

Kas nepatingės atsilankyti, tas gardžiai atsijuoks, nes tai juokingiausias tearas iš visų, ką buvo kada nors vaidinta lietuviškuose teatruose.

Tikiėtų kainos: vyrams ir moterims pirmos sedynės po 35c., užpakalinės po 25c., vaikams po 15c.

Komitetas.

VAIKU SKYRIUS.

GERBKIME DARBĄ.

Katriutė, bajoro duktė, mokinosi labai gerai, noriai išvaduodavo savo mamą namų reikaluose, bet neapsakomai mėgdavo šiurkščiai kalbėti j tarnus ir jiems rūščius paliepinimus davinėti.

Jai rodėsi, kad gyvendama gražiuose rūmuose, dėvėdama brangius rūbus ir nereikalaudama sunkiai dirbti, gali darbininkus per nieką laikyti.

Ypač ji buvo labai šiurkšti ir nemandagi namų tarnaitėms; kiekvienai jų, ar tai jaunai ar senai žmonai, pasakydavo tu, kas labai biauriai skambėjo lūpose jaunos mergaitės; ji visuomet taip žiauriai ištardavo savo paliepinimus, kad net biauru buvo klausyti.

Gal mama jai būtų ir paaškinus, kad nemandagiai elgiasi; bet mama niekad to negirdėdavo, nes visuomet sirgdavo ir iš savo kambario beveik neišeidavo; todėl ir nežinojo apie tokį biaurų pasielgimą savo dukters.

Trisdešimtą dieną balandžio buvo daug svečių Katriutės namuose, nes tai buvo jos vardadienis. Į tą pokylį atvyko ir Onutė, gydytojaus duktė iš artimo miestelio; ji atvažiavo su tarnaitė, nes mama tą dieną negalėjo iš namų išeiti.

— Mano brangioji! — tarė Onutė, pasisveikinus su Katriute — jūsų prieškambarį nėra jokios kedės nei suolo, o Jonienė turi laukti manes.

— Tai kam čia kedė reikalinga? — klausė, stebėdamos Katriutė.

— Jonienė nuilso, jai kojas skauda; — atsakė Onutė — todėl ji negali stovėti kelias valandas, manes belaukdama; reikia jai duoti kedę, ar ją virtuvėn nuvesti, kur galės manes laukti, atsėdusi ant suolo.

— Kaip tu labai apie ją rūpiniesi! — juokėsi Katriutė: — tai jos priedermė taves laukti; gali ir pastovėti, nes ji gauna algą.

— Ką tu kalbi, Katriute?!... Ką reiškia ta maža alga, kurią jai mokame, suliginus su tais sunkiais darbais, kokius ji dirba?!... su jos lipšnumu ir gerumu?! Aš nenorėčiau už tokius menkus pinigus taip rūpestingai ir švariai visus namus laikyti, skalbti, lyginti ir kocioti skalbinius, pietus virti ir kitus darbus dirbti!...

— Ji turi tą daryti, tai jos priedermė, nes ji yra varginga; — rūstavo Katriutė: — ji neturėtų ko vaigyti, jeigu nedirbtų!

— Tu negera! — tarė Onutė supikusi: — aš ją myliu už tai, kad ji varginga ir už tai ją gerbiu, kad ji dirba. Kiti pavargėliai, tingėdami dirbti, kenkia kitiems ir dažnai net vagia, ar prigandinėja. Doras gi vargšas au-

koja mums sunkų savo darbą, be kurio negalėtumime apsieiti ir taip švariai ir patogiai gyventi. Už tai privalome tokius žmones gerbti ir net dėkingais jiems būti. Pats Dievas mums liepia visus artimus mylėti, ir Viešpats Jezus per ištisą savo gyvenimą buvo tarp vargdienių žvejų; jiems paliko savo šventą mokslą, nors jie neturėjo nei gražių drapanų, nei puikių rūmų!

Taip pasakiusi Onutė greitai grįžo prieškambarin, nunešus Jonienei kedę.

Katriutė giliai užsimastė ir negirdėjo, kad mama šaukė svečius prie vakarienės.

Gaila man labai, kad nežinau, ar Katriutė pasitaisė, išgirdusi Onutės protingus žodžius, ar buvo protingesnė ir geresnė.

Ksav. Vanagėlis

Mįslė. — Dvi-dvylika kulia, Adomėlis varto.
(Dantys ir liežuyis.)

APIE DIEVĄ.

Pažiūrėk, mamyte, kaip patogiai saulutė šviečia, kiek gražus debesėliai!... Kiek čia gėlių ant pievos ir paukščių girioje! Pasakyk, mamyte, iš kur tas viskas atsirado?

— Mielas vaikel! — tarė motina: — šita kaitroji saulutė, kuri taip puikiai mums šviečia, gražus mėnulis, galybė žvaigždžių, blizgančių aukštybėse, tie įvairios spalvos žolynai ir gėlės, paukšteliai, peteliškės ir vabalėliai, viskas tas yra darbu Viešpaties Dievo, kuris užlaido visą pasaulį ir rūpinasi juo, kaip tikras Tėvas.

— O kur yr Dievas, mamyte?

— Danguje, sūneli, tarp žvaigždžių, bažnyčioje, šioj girioje, kuri taip gražiai žaliuoja ir užia, mūsų namely, aplink mus... Žodžiu visur, visur yra Galingas Viešpats!

Jis mato, ką mes veikiame, ką kalbame, ką manome. Todėl, vaikel, visuomet ir visur privalome vengti ne tik biaurių darbų ir kalbų, bet ir netikusių minčių.

Ksav. Vanagėlis

— Kodel tu, Jurguti, tai dažnai tą butelį čiupinėji?

— Girdėjau, broli, kad už marių užsikrėčiamų ligų esama — bijau susirgti, tai liekarstaujuosi.

“S.”

Dr. A. L. Graičunas

Pasekmingai gydau visokias ligas vyrų, moterų ir vaikų, neaplenkių ir paslaptinių. Atsišaukiantiems iš kitur suteikiu sąžiningus patarimus per laiškus.

TELEFONAS: Yards — 3162.

3312 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

DRAUGIJOS!

H. R. Morgan

laiko dirbtuve

visokiu jums rekalingu

daiktu, kaip tai: KEPURIU, KOKARDU, ŠARPU, VELIAVU ir tt.

Adresuokite:

R. H. MORGAN,

13 N. Main St., Shenandoah, Pa.

Union Ticket Agency

Seniausia Lietuviška Banka Scrantone ir Visoje Aplinkineje

Agentura Laivakorčių ant Geriausių Linijų

Siuočia Pinigus kas dien in visas dalis svieto; taip-gi perka ir išmaino visokius pinigus. Išdirba visokius Dokumentus Amerikos ir Lietuvos teismuose

Ofisas atidarytas kas dien nuo 9-too iki 9-tai val. vak.

Nedėlioje: nuo 10-too iki 5-tai valandai vakare.

ADOLF BLAU, Union Ticket Agency,

203 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

Taip-gi turime savo kraituveje daugybę visokių maldaknygių ir svietišku knygų visokiose kalbose

TELEFONAI: Naujas 303 — Bell 662

A. UZUMECKIS,

Lietuvis Graborius ir Balzamavotojas.

Viską išpildo geriau ir pigiau negu svetimtautis.

Persamdo karietas vestuvems, krikštinoms ir t. t.

Priima lavonus ir iš kitų miestų.

Reikale kreipkitės pas savo tautietį.

324 Wharton St., Philadelphia, Pa.

TELEFONAI: Bell Lombard 27 - 39 A
Keystone Main 42 - 18 D

DR. MENDELSON,

LENKISZKAS GYDYTOJAS

50 South Washington St. Wilkes-Barre, Pa.

Swalm Hardware Co.,

No. 21 North Centre Street,
POTTSVILLE, PA.

Ivairiausi geležiniai daiktai, tepalai, stiklas, dudos, plasteris, įrankiai, sportiniai ir naminiai daiktai

Parduoda aglumu ir paskyrium.

"DRAUGO" AGENTAI:

J. Šalčius, 1399 East 41st St., Cleveland, Ohio.
Antanas Kasparavičius, 27 E. 23rd St., Bayonne, N. J.
Juozas Mališauskas, Forest City, Pa.
Kazimieras Skripstunas, P. O. Sugar Notch, Pa.
Antanas Gudaitis, Box 73, Silver Creek, Pa.
V. Leskevičius, P. O. Midleport, Pa.
Mikas Cibulskas, 573 Canfield Ave., Detroit, Mich.
J. Žemaitis, 126 South Pear St., Shenandoah, Pa.
Fr. Kizievič, Box 167, Minersville, Pa.
M. Karbauskas, 52 G. Street, So. Boston, Mass.
L. Švagzdys, 171—5th Street, So. Boston, Mass.
J. Mikutaitis, 1438 Western Ave., Allegheny, Pa.
A. Radzevič, 194 New York Ave., Newark, N. J.
A. Gečas, 3220 Illinois Court, Chicago, Ill.
A. Klimavičaitė, 321 Kensington Ave., Chicago, Ill.
A. Pocius, 10806 Wabash Ave., Chicago, Ill.
M. Duda, 51 W. — 25th Street, Chicago, Ill.
K. Strumskis, 2323 West 23 Place, Chicago, Ill.
P. Dauginikas, 11 Fourth St., E. Cambridge, Mass.
Šaulys, 168 Beakon Street, Brighton, Mass.
J. Bartoševičė, 4417 Marshfield Ave., Chicago, Ill.
J. Puselninkas, 722 Washington Ave., Braddock, Pa.
V. Bielauskas, 468 Northampton St., Easton, Pa.
M. Urbanavičė, Box 33, Thomas, W. Va.
J. Antanaitis, Box 22, Swoyes, Pa.
Pr. Bukantis, 96 Centre Street, Kingston, Pa.
Juoz. Matuliavičia, 1657 Tioga St., Shamokin, Pa.
Ant. Baranauckas, 1214 Railroad St., Shamokin, Pa.
Jos. Valentinaviča, 1114 Cedar Ave., Scranton, Pa.
J. Versiackas, 65 Davidson St., Lowell, Mass.
Ignas Mkalojus, 1028 S. 2nd St., Philadelphia, Pa.
Joa. Robynsky, 163 First St., Elizabeth, N. J.
Myk. Vaicenavičius, 2 River St. Pl., W. Lynn, Mas.
Mike Šlapikevičius
Silver Creek P. O. NEW Philadelphia, Pa

VIENATINĖ LIETUVIŠKA DIDELĖ KRAUTUVĖ.

Geriausių armonikų, skripkų, klarnatų, koncertinių trubų ir daugybė visokių muzikališkų instrumentų. Puikiausių dziegorėlių, lencingėlių, visokių gražių žiedų, laketų, spilkų, kolčikų, gerų britvų, drakvojamų mašinukų, albumų, revolverių, križių, ražančių, škaplerių, guminių literų, istorijų, dainų, pasakų ir visokių maldaknygių. Gražių popierių gromatų rašymui tuziną už 25c., 5 tuzinai už \$1.00. Dailių atidaromų alatoriukų ir pavinėlavonių siuntimui į Lietuvą. Atsiųsk savo tikrą adresą ir už 5c. marķę, o apturėsi No. 3 Kataliogą su 450 paveikslų ir 1000 visokių naudingų daiktų. Aš gvarantuoju, kad mano tavoras pirmos klasos o prekės pigesnės kaip kitur; orderius išsiunčiu greitai į visus Amerikos, Kanados ir Anglijos kraštus. Kviečiu visus atlankyti su visokiais pirkiniais ir orderiais pas

K. VILKEWICH,

112 Grand St., St. Dep. D. Brooklyn, N. Y.

PAJIEŠKOJIMAI.

Aš Gresė Radziukiutė pajieškau savo brolio Antano Radziuko; paeina iš Vilniaus gub., Gegužinės parap. Kitados gyveno Pensylvanijoje, o dabar gal kur randasi Illinois Valstijoje. Meldžiu jį patį, jei da yra gyvas, ar kas kitas duoti man žinią ant adreso:

Gresė Radziukiutė,

40 Morris Street, Wilkes-Barre, Pa.